

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

המחלקה לפוליטיקה וממשל תשע"ט

מבוא לפוליטיקה השוואתית

138-1-291

סמסטר א' 4 נ"ז

יום ב' 14-16 ; יום ד' 1000-1200

מרצה: דר' גל אריאלי

galariel@bgu.ac.il

שעות קבלה של המרצה: יום ד' 1230-1330/על פי תיאום מראש (חדר 670).

עוזר/ת הוראה: יפורסם בתחילת הסמסטר

הקורס מבוא לפוליטיקה השוואתית מהווה נדבך משמעותי בלימודי הפוליטיקה. מטרת הקורס היא להבין תופעות פוליטיות תוך שימוש במתודה השוואתית – אחד מכלי המחקר המרכזיים במדע המדינה. הקורס יתבסס על השוואת משטרים, מוסדות, שחקנים ותהליכים פוליטיים במדינות שונות. הקורס יספק בסיס תיאורטי וידע אמפירי להבנת תופעות מרכזיות בפוליטיקה תוך התמקדות בהסדרים מוסדיים.

דרישות הקורס:

- נוכחות והשתתפות פעילה בשיעורים. לא קיימת אפשרות לחפיפה עם קורסים אחרים.
- קריאת חומרי הקריאה לפני כל שיעור על פי רשימת הקריאה. ההרצאות מבוססות על ההנחה שחומרי הקריאה הרלוונטיים נקראו לפני השיעור. כמו כן, קיימת חפיפה חלקית בלבד בין ההרצאות לבין חומרי הקריאה הנדרשים לבחינה.
- בנוסף לחומרי הקריאה המפורטים בסילבוס יועלו לאתר הקורס במהלך הסמסטר הפניות שונות לידיעות חדשותיות/קטעי קריאה קצרים נוספים. יש לעקוב אחר אתר הקורס ולעין בקטעים הללו מעת לעת.
- בחינה מסכמת (61% מציון הקורס).
- בוחן מגן (30% מציון הקורס). הבוחן יתקיים במהלך הסמסטר. הבוחן הינו בוחן מגן, דהיינו, ציון הבוחן ייכלל בציון הסופי רק אם הציון של הבוחן יהיה גבוה מהציון של בחינת הסיכום. ביצוע בוחן המגן הוא תנאי זכאות לציון בקורס. בקשות לקיום מועד נוסף יש להפנות לוועדת ההוראה המחלקתית בהתאם לנהלי האוניברסיטה.
- תרגילים קצרים (9% מציון הקורס). במהלך הקורס יש להגיש שלושה תרגילים קצרים מתוך חמישה תרגילים (3*3). לא ניתן להגיש את התרגילים באיחור.
- במהלך השיעורים יוצגו שאלות בונוס על בסיס דיוני השיעורים אשר יאפשרו לזכות בניקוד נוסף.

חומרי הקריאה השוטפת

הספר המרכזי של הקורס הינו :

הייג, רוד והרופ מרטין. (2011). *פוליטיקה השוואתית*. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה. להלן, "הייג והרופ".

בנוסף, יהיה עליכם לקרוא את הפרק הזה :

Simon Hix, 2014. The EU as a New Political System, In D. Caramani, (Ed.) *Comparative Politics*, Oxford: Oxford University Press. Chapter 23.

חומרי הקריאה עומדים לרשותכם בספריית השמורים.

הבחינה המסכמת (61% מציון הקורס)

הבחינה המסכמת תכלול את כל חומר ההרצאות ואת כל חומרי הקריאה. כמו כן, הבחינה תכלול גם התייחסות למדינות הנכללות בבוחן המגן. בחינה לדוגמא ניתן למצוא באתר הקורס. מרכיבי הבחינה המסכמת הם :

- הסבר מושגים (2/4 ; 20 נקודות): כל יחידת לימוד במהלך הקורס מלווה במספר מושגים (המושגים יופיעו באתר הקורס כחלק מכל יחידת לימוד). בבחינה תתבקשו להסביר בקצרה מושגים אלו.
- שאלות קצרות (2/4 ; 30 נקודות): בבחינה תתבקשו לענות על מספר שאלות. השאלות הללו יתבססו על השאלות המלוות את יחידת הלימוד (השאלות יופיעו באתר הקורס כחלק מכל יחידת לימוד).
- ניתוח טקסט/נתונים (1/1 ; 50 נקודות): המרכיב המרכזי של הבחינה יכלול ניתוח של אירועים פוליטיים/נתונים אשר יפורטו בבחינה. יהיה עליכם לעשות שימוש בידע ובכלים שנרכשו בקורס על מנת לענות על מספר שאלות לצורך ניתוח האירועים/הנתונים הללו. חלק זה מבוסס בעיקרו על הבנה מעמיקה של הדיונים בשיעורים ויכולת להציג ניתוח השוואתי של הסוגיה לאור הדיונים בשיעורים.

בוחן מגן בנושא המדינות הנלמדות בקורס (30% מציון הקורס)

מרכיב משמעותי בקורס מתבסס על לימוד **עצמאי ומעמיק** של המדינות הבאות: ארצות הברית, בריטניה, צרפת, גרמניה, ניגריה והודו. בתחילת הסמסטר יתקיים בוחן על מדינות אלו שיורכב משאלות רב ברירה וכן שאלות נכון/לא נכון. הבוחן הינו **בוחן מגן**, כלומר, הציון ניכלל בחישוב הציון הסופי של הקורס **רק אם** הציון בבוחן המגן יהיה גבוה מהציון בבחינת הסיכום. **ביצוע בוחן המגן הוא תנאי זכאות לציון בקורס**. בקשות לקיום מועד נוסף יש להפנות **לוועדת ההוראה המחלקתית** בהתאם לנהלי המחלקה.

שימו לב, הציון הסופי בבוחן המגן הוא דיפרנציאלי על מנת לתגמל הצטיינות. דהיינו, ציון 80 ומעלה מזכה בציון בוחן סופי של 100 וציון 70-78 מזכה בציון בוחן סופי של 80. ציון הנמוך מ 70 לא מזכה בבונוס.

הלימוד על המדינות הללו יתבסס על הספר:

Bingham Powell Jr., Russell J. Dalton and Kaare Strom, 2015. *Comparative politics today: A world view*. Boston: Pearson. (11th Edition).

הספר נמצא בספריית השמורים וכן להשאלה ל 7 ימים.

הודעה על מועד קיום בוחן המגן תתקיים סמוך לתחילת שנת הלימודים.

תרגילים (3*3 9% מציון הקורס)

במהלך הקורס תתבקשו להגיש שלושה תרגילים (**בלבד**) מתוך חמישה תרגילים על פי הפירוט בסילבוס. מטרת התרגילים היא ליצור הכנה ללמידה בשיעורים עצמם וכן הכנה לבחינה. **את התרגילים יש להגיש כמסמך WORD בלבד דרך מערכת המודל**. שימו לב, **לא ניתן להגיש את התרגילים באיחור. כמו כן, האחריות על ההגשה דרך המערכת חלה על הסטודנט**. ניתן לפנות לתמיכת המודל על מנת לקבל סיוע טכני. לא יתקבלו תרגילים באמצעות דואר אלקטרוני. הגשת תרגילים שלא בהתאם להנחיות תמנע את בדיקתם. הציון הניתן על התרגילים הינו עובר/לא עובר בלבד. את התרגילים יש להגיש בהתאם **לכללי האתיקה האקדמית המפורטים במזכירות האקדמית**. כלומר, התרגילים, על כל חלקיהם, אמורים להיות תרגילים מקוריים.

תכנית המפגשים*

נושאי הדיון וחומר הקריאה	תאריך	מפגש	
מפגש פתיחה	15/10	1	מבוא
השיטה ההשוואתית וגישה מוסדית לניתוח פוליטי הייג והרופ פרק 5. תרגיל 1: הייחודיות האמריקאית להגשה עד ה 21/10 בשעה 1200.	17/10	2	
	22/10	3	
	24/10	4	
מדינה ומדינתיות הייג והרופ פרקים 1, 2.	29/10	5	השוואת מדינות ומשטרים
	31/10	6	
משטרים לא דמוקרטים, משטרים דמוקרטים ודמוקרטיזציה הייג והרופ פרקים 3, 4.	5/11	7	
	7/11	8	
חוקות ובקרה שיפוטית הייג והרופ פרק 13. תרגיל 2: מבט השוואתי על החוקה האמריקאית וחוקת עיראק להגשה עד 11/11 בשעה 1200	12/11	9	מוסדות
	14/11	10	
ממשל מרובה רמות והאיחוד האירופי הייג והרופ פרק 14. Caramani, ch 23	19/11	11	
	21/11	12	
	26/11	13	
רשויות השלטון - הרשות המחוקקת, המבצעת והסדרת היחסים ביניהם במשטרים שונים הייג והרופ פרקים 15, 16.	28/11	13	
	3/12	14	
תרגיל 3: ניתוח בג"ץ חוק ההסדרים להגשה עד 25/11 בשעה 1200.	5/12	15	
	10/12	16	
תרגיל 4: המשטר בארצות הברית ובבריטניה במבט השוואתי להגשה עד 9/12 בשעה 1200.	12/12	17	
	12/12		
המערכת האלקטוראלית ו"הנדסה" אלקטוראלית הייג והרופ פרק 10.	17/12	18	
פאנל מרצים אורחים – האם הדמוקרטיה הישראלית בנסיגה?	19/12	19	
המשך המערכת האלקטוראלית תרגיל 5: ניתוח תוצאות בחירות להגשה עד 23/12 בשעה 1200.	24/12	20	
	26/12	21	
	31/1	22	
תרבות פוליטית הייג והרופ פרק 6.	2/1	23	תהליכים ושחקנים
	7/1	24	
השתתפות פוליטית, תנועות מחאה, קבוצות אינטרס ומפלגות הייג והרופ פרקים 9, 11, 12.	9/1	25	
תקשורת פוליטית, דעת קהל וסיכום הקורס הייג והרופ פרק 7.			

*תוכנית הקורס ומועדי הגשת התרגילים נתונים לשינויים בהתאם לשיבוץ הרצאות אורח שונות במהלך הקורס.